

เรื่องปัญหากฎหมายในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ศึกษากรณีสเปรย์พริกไทย¹

ธีรภัทร คัมภีร์พันธุ์²

เนื่องจากปัญหาทางสังคมในประเทศไทยเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมมีขึ้นอยู่ตลอดและเป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้กับสังคมมาโดยตลอด ซึ่งปรากฏให้เห็นกันได้ทั่วไปจากข่าวหรือสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ ดังนั้น การป้องกันตัวจากสิ่งที่ไม่คาดคิดจึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับคนทั่วไป การป้องกันตัวที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ควรตระหนักถึงเป็นอย่างแรกเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากร สิ่งที่ใช้ป้องกันตัวจึงเป็นเรื่องที่ขาดไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อตอบโต้ภัยกับการใช้ชีวิตในสังคมสิ่งที่ใช้ป้องกันตัวย่อมเป็นสิ่งที่น่าจะพกพาได้ง่ายและไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงตาย โดยสิ่งที่น่าสนใจตอบโต้ภัยที่สุด ก็คือ สเปรย์พริกไทย “PEPPER SPRAY”³ ทั้งนี้ ปัจจุบันในประเทศไทยนั้น สเปรย์พริกไทยยังถือเป็นสิ่งผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ซึ่งห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครอง โดยถ้าฝ่าฝืนกฎหมายต้องถูกจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

แต่สเปรย์พริกไทยนั้นไม่จัดว่าเป็นอาวุธตามนิยามในประมวลกฎหมายอาญา โดยเคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2031/2554⁴ ที่ตัดสินว่า “สเปรย์พริกไทยไม่ได้ผลิตขึ้นเพื่อทำร้ายผู้ใด จึงไม่เป็นอาวุธ โดยสภาพทั้งไม่อาจใช้ประทุร้ายร่างกายถึงเป็นอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ” จึงอาจกล่าวได้ว่าการครอบครองสเปรย์พริกไทยอาจไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเนื่องจากสเปรย์พริกไทยไม่จัดว่าเป็นอาวุธตามคำนิยาม⁵ ในประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังคงเป็นความผิดฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

จากการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ทำให้พบปัญหาได้หลายๆประการ โดยนำมาตั้งเป็นประเด็นปัญหาได้ดังนี้

ประการแรกคือ ปัญหาการจัดชนิดของสเปรย์พริกไทยตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ตามที่บัญชีรายชื่อแนบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 บัญชี 4 ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้รับผิดชอบ ได้กำหนดให้ สารแคปไซซิน เป็นชนิดของวัตถุอันตราย

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ศึกษากรณีสเปรย์พริกไทย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยาและรองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ นพมาศ สุนทรเจริญนนท์, สเปรย์พริก?..สเปรย์พริกไทย?.. Pepper spray? อะไรกันแน่ [Online] Available URL: <https://pharmacy.mahidol.ac.th/knowledge/files/0204.pdf>, 2557. (กรกฎาคม, 30).

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2031/2554.

⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (5).

4⁶ ส่งผลให้สารแคปไซซินเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ที่บัญญัติว่า “ได้บัญญัติว่า

“วัตถุอันตรายแบ่งออกตามความจำเป็นแก่การควบคุม ดังนี้

(4) วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

โดยเมื่อฝ่าฝืนจะมีโทษตามมาตรา 74 ที่บัญญัติว่า

“ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าการที่กฎหมายกำหนดให้การครอบครองสเปรย์พริกไทยที่มีคุณสมบัติสามารถใช้ป้องกันตัวจากอันตรายของบุคคลและสัตว์ให้เป็นสิ่งที่มีไว้ในครอบครองเป็นสิ่งผิด เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลทั้งที่บุคคลทุกคนย่อมมีเสรีภาพและสิทธิในชีวิตร่างกายที่จะป้องกันตนให้พ้นจากอันตรายได้ อีกทั้งย่อมมีสิทธิที่จะเลือกสิ่งที่จะนำมาใช้เพื่อป้องกันตนให้มีผลตามวัตถุประสงค์มากที่สุดคือเพื่อป้องกันตนและ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตแก่ผู้อื่น จึงเห็นว่าการที่กฎหมายกำหนดให้สารแคปไซซินเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ตามบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พุทธศักราช 2556 บัญชี 4.1 ซึ่งส่งผลให้ต้องห้ามครอบครองตามมาตรา 18 (4) และมาตรา 43 วรรค 1 อันเป็นการไม่สอดคล้องกับทฤษฎีสิทธิขั้นพื้นฐาน⁹

ประการที่สองคือ ปัญหาการตีความความหมายของอาวุธในประมวลกฎหมายอาญากรณีสเปรย์พริกไทย อันมาจากการที่คำนิยามคำว่า “อาวุธ” ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนั้นอาจยังมีความไม่ครอบคลุมไปในหลายๆกรณี ตัวอย่างเช่น หากพิจารณาจากคุณสมบัติที่แท้จริงแล้วสารแคปไซซินหรือสเปรย์พริกไทยทำให้เกิดความระคายเคือง ตาบอดชั่วคราว และมีผลต่อระบบทางเดินหายใจ¹⁰ โดยอาการเหล่านี้เองหากผู้ใช้มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เพื่อให้เกิดตามคุณสมบัติตามที่กล่าวมาข้างต้น การตีความในบทบัญญัติดังกล่าวนี้ยังไม่อาจครอบคลุมไปถึงเจตนาในส่วนนี้ได้ ทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบในความผิดต่างๆ ที่มีการกำหนดให้รับผิดชอบในการใช้อาวุธด้วย เช่น มาตรา 276 วรรค 3 ข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยใช้อาวุธ , ม 278 วรรค 3 กระทำอนาจารโดยใช้อาวุธ เป็นต้น

โดยมาตรา 1(5) ของประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า ตามมาตรา 1(5) แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติว่า

⁶ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556.

⁷ ลิขิต บั้นแวงาม, “การประเมินผลของสเปรย์พริกไทยเมื่อนำมาใช้กับร่างกายมนุษย์,” (การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), 5.

⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 28.

⁹ ต่อพงศ์ กิตติยานุพงศ์, “ทฤษฎีสิทธิขั้นพื้นฐาน,” พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2565. หน้า 177-178.

¹⁰ อ่างแล้ว, ลิขิต บั้นแวงาม.

“อาวุธ” หมายความว่ารวมถึงสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ”

เนื่องจากกฎหมายอาญาต้องตีความอย่างเคร่งครัดสเปร์ย์พริกไทยจึงไม่เป็นอาวุธ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2031/2554 ได้ตัดสินว่า “สเปร์ย์พริกไทย ผลิตขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการฉีดพ่นเพื่อยับยั้งบุคคลหรือสัตว์ร้ายมิให้เข้าใกล้หรือทำอันตรายผู้อื่น ผู้ที่ถูกฉีดพ่นจะมีอาการสั่นเทา จาม ระคายเคืองหรือแสบตา หลังจากนั้นไม่นานก็สามารถหายได้ตามปกติ เห็นได้ว่า การผลิตสเปร์ย์พริกไทยดังกล่าว ไม่ได้ผลิตขึ้นเพื่อทำร้ายผู้ใด จึงไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ ทั้งไม่อาจใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงเป็นอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ”

หากแต่ตามแนวคิดว่าการควบคุมอาวุธของหลักสากลในอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงนี้ มีการกำหนดคำว่า “อาวุธเคมี (chemical weapon)¹¹” ซึ่งอาวุธประเภทนี้พิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการใช้ โดยกลุ่มอาวุธเคมีที่นำมากล่าวถึง คือ สารควบคุมการจลาจล (riot control agent¹²) ซึ่งก็คือสเปร์ย์พริกไทยนั้น จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เพราะโดยสภาพชนิดของสารเคมีพิษในตัวเองนี้มีผลกระทบต่อมนุษย์ คือ ระคายเคืองต่อตา จมูก ปาก รวมถึงตาบอดชั่วคราว ตามสากลแล้วจึงให้สเปร์ย์พริกไทยเป็นอาวุธ ซึ่งสอดคล้องกับการที่กฎหมายต่างประเทศก็กำหนดให้ สเปร์ย์พริกไทยเป็นอาวุธเช่นกัน เช่น ประเทศออสเตรเลียในรัฐเวสเตอร์นออสเตรเลีย ก็ได้กำหนดให้สเปร์ย์พริกไทยเป็นอาวุธควบคุมภายใต้พระราชบัญญัติอาวุธ พ.ศ. 2542¹³ ซึ่งปรากฏในข้อบังคับด้านอาวุธ พ.ศ. 2542¹⁴ ที่ออกโดยพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมาตรา 3 ได้กำหนดไว้ว่า “อาวุธสเปร์ย์หมายความว่า สิ่งที่ทำขึ้นหรือดัดแปลงเพื่อใช้ปล่อยสารในรูปของสเปร์ย์เพื่อทำให้บาดเจ็บหรือสารที่ทำให้บุคคลทำให้ไร้สมรรถภาพ” แต่มาตรา 1 (5) ของไทยกำหนดไว้ตามเนื้อความที่กล่าวมาจึงต้องตีความดังที่กฎหมายบัญญัติ อันเป็นปัญหาในการตีความของกฎหมายที่เกิดช่องว่างของกฎหมาย เพราะหากมองตามความเป็นจริงคำว่า “อาวุธ” ควรพิจารณาไปที่วัตถุประสงค์ในการใช้อันเป็นความมุ่งหมายสำคัญของสิ่งนั้น ๆ เป็นหลัก

ประการที่สามคือ ปัญหากฎหมายการเปรียบเทียบปรับในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เนื่องจากมาตรา 89 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดยกเว้นมาตรา 74 วรรคสอง อันทำให้มาตรา 74 วรรคสองไม่อาจนำมาเปรียบเทียบปรับได้ ส่งผลให้ผู้ที่มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่

¹¹ สำนักคณะกรรมการกฤษฎีกา, “กฎหมายไทย เล่ม 50 อาวุธ,” [online] Available URL: <https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailaw/thailaw50.pdf>, 2561, (สิงหาคม, 12)

¹² สุทธิดา จำรัส, “อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี : บริบทการเรียนการสอนเคมีที่สะท้อนธรรมชาติของวิทยาศาสตร์,” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สิงหาคม 2560, หน้า 463-436.

¹³ Weapons Act 1999.

¹⁴ Weapons Regulations 1999, Section 3.

4 โดยประมาณต้องรับโทษปรับไม่เกินแปดแสนบาท ซึ่งเป็นโทษปรับที่มีจำนวนสูง จะไม่ได้รับการพิจารณาเปรียบเทียบปรับอันเป็นวิธีสิ้นสุดคดีอาญาโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

โดยมาตรา 89 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่ความผิดตามมาตรา 74 วรรคสอง ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบ วันนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้รับแจ้ง ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ซึ่งมาตรานี้เป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร “ลงโทษ” ทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด อันเป็นการยกเว้นหลักทั่วไปที่ว่าศาลยุติธรรมเท่านั้นที่มีอำนาจลงโทษอาญา แก่ผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อไม่ให้คดีบางคดีต้องขึ้นสู่ศาลโดยไม่จำเป็น¹⁵ ในกรณีดังกล่าวพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงความผิดตามมาตรา 74 วรรคสอง

จึงเห็นว่าการที่มาตรา 89 กำหนดยกเว้นมาตรา 74 วรรคสอง ที่ไม่ให้นำมาร่วมเปรียบเทียบปรับด้วย นั้น เป็นการกำหนดกฎหมายที่มีลักษณะไม่สอดคล้องกับทฤษฎีชั้นพื้นฐาน โดยรัฐควรต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรม หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์¹⁶ และหลักความเสมอภาค เพราะตามมาตรา 74 วรรคสองนั้น กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท และกฎหมายกำหนดโทษปรับไม่เกินแปดแสนบาท อันเป็นโทษปรับสถานเดียว ซึ่งสามารถเปรียบเทียบปรับได้ โดยในส่วนนี้ย่อมเห็นว่าหากพิจารณาถึงหลักความเสมอภาคเมื่อการกระทำความผิดของบุคคลผู้ครอบครองวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 โดยเฉพาะหากเป็นสเปรย์พริกไทยที่มีสารแคปไซซินไว้โดยประมาทและต้องถูกลงโทษปรับโดยไม่ได้รับให้มีการพิจารณาเปรียบเทียบปรับด้วยย่อมไม่เสมอภาค จึงเห็นว่าการที่มาตรา 89 ที่ยกเว้นไม่ให้นำมาตรา 74 วรรคสองมาเปรียบเทียบปรับไม่ต้องด้วยมาตรา 4 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้บุคคลภายใต้รัฐธรรมนูญย่อมได้รับความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายเดียวกันตามหลักความเสมอภาค

ประการที่สี่คือ ปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขในการเรียกร้องค่าเสียหาย เนื่องมาจากตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดความรับผิดทางแพ่งไว้ตามมาตรา 67 วรรคหนึ่ง โดยได้กำหนดเงื่อนไขอันทำให้เกิดสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแก่วัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัตินี้ โดยผู้เสียหายต้องพิสูจน์ให้ครบทั้ง 3 เงื่อนไข คือ

- 1) เกิดความเสียหาย
- 2) ความเป็นวัตถุอันตราย และ

¹⁵ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, “คำอธิบาย หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วย การดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา,” (พิมพ์ครั้งที่ 7), สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินติ้ง, (2553), หน้า 218.

¹⁶ ต่อพงศ์ กิตติยานุพงศ์, เรื่องเดิม, หน้า 116.

3) รู้ตัวผู้พึ่งต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ซึ่งเห็นว่าผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจากวัตถุอันตรายโดยทั่วไปอาจไม่ใช่ผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องวัตถุอันตรายแต่ต้องพิสูจน์ถึงเงื่อนไขการฟ้องคดีให้ครบถึงสามเงื่อนไขดังกล่าวอันเป็นภาระแก่ผู้เสียหายเกินความจำเป็น

โดยมาตรา 67 กำหนดว่า “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่วัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอันขาดอายุความเมื่อพ้นสามปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการเสียหายความเป็นวัตถุอันตรายและผู้พึ่งต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

อันเป็นมาตราที่ว่าด้วยเรื่องของอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตราย ซึ่งอายุความดังกล่าวจะเริ่มนับก็ต่อเมื่อผู้เสียหายต้องรู้ถึงองค์ประกอบทั้งสามประการคือ ความเสียหาย ความเป็นวัตถุอันตราย และผู้พึ่งต้องชดใช้ค่าเสียหาย¹⁷

ดังนั้นการที่มาตรา 67 พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มียุติอายุความในการเริ่มนับอายุความถึง 3 เดือนด้วยกัน คือ 1. รู้ถึงความเสียหาย 2. รู้ถึงความเป็นวัตถุอันตราย 3. รู้ถึงตัวผู้ต้องชดใช้ค่าเสียหาย นั้นเป็นการสร้างภาระแก่ผู้เสียหายที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งเป็นการยาก อีกทั้งส่งผลเสียให้การดำเนินคดีอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเยอะจากค่าจ้างทนายความ และอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายในทางการแพทย์เพื่อตรวจให้พบสาเหตุที่แน่ชัดว่ามาจากผลกระทบของวัตถุอันตราย อันเป็นการสร้างความยุ่งยากเกินความจำเป็นแก่ตัวผู้เสียหาย ซึ่งเห็นว่าการกำหนดถึง 3 เดือน หากพิจารณาตามที่กล่าวมานั้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 77 นั้นการสร้างเงื่อนไขที่กล่าวมานั้นไม่มีความจำเป็น ทั้งไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยมาตรา 77 ที่เป็นการกำหนดให้รัฐมีกฎหมายเพียงพอที่จำเป็นมาใช้ในการวิเคราะห์นั้นมีสาระสำคัญว่าสิ่งใดที่สามารถดำเนินการได้โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมาย ก็ควรเลือกใช้วิธีนั้นก่อน เพราะหากตราเป็นกฎหมายแล้ว ย่อมส่งผลให้ต้องมียกข้อบังคับอย่างเข้มงวด และเป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนขึ้นเมื่อกฎหมายที่ตรานั้นมีผลบังคับใช้

ดังนั้นแล้วเพื่อให้กฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบันมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการจัดชนิดของสเปรย์พริกไทยตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ผู้ศึกษาเห็นว่าสารแคปไซซินยังคงมีความเป็นประโยชน์ในการเป็นทางเลือกสำหรับนำมาใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับป้องกันตัวโดยใช้เป็นสเปรย์พริกไทย การที่ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 บัญชี 4.1 รายชื่อสารควบคุม ไปกำหนดไว้ดังกล่าวจึงเป็นการทำให้สารแคปไซซินที่ไม่ได้มีฤทธิ์ร้ายแรงเช่นเดียวกับสารเคมีอื่นๆที่อยู่ในชนิดเดียวกันอันมีลักษณะเป็นกำหนดควบคุมสารแคปไซซินไว้อย่างเข้มงวด ทำให้ไม่อาจนำมาใช้ป้องกันตัวได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

¹⁷ อานาจ วงศ์บัณฑิต, “กฎหมายสิ่งแวดล้อม,” พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2562, หน้า 514.

เดิม รายนามสารควบคุมลำดับที่ 42 สารแคปไซซิน (capsaicin) ที่ระบุในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 บัญชี 4.1 รายนามสารควบคุม จากที่ระบุว่า “ชนิดของวัตถุอันตราย 4 โดยเงื่อนไขในผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้เพื่อขัดขวางระบบการทำงานของร่างกายเป็นการชั่วคราวเพื่อป้องกันตัวหรือทำร้ายผู้อื่น”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเป็น ลำดับที่ 42 สารแคปไซซิน (capsaicin) ระบุว่า “ชนิดของวัตถุอันตราย 3 โดยเงื่อนไขในผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้เพื่อขัดขวางระบบการทำงานของร่างกายเป็นการชั่วคราวเพื่อทำร้ายผู้อื่น”

2. ปัญหาการตีความความหมายของอาวุธในประมวลกฎหมายอาญากรณีสเปย์พริกไทย ผู้ศึกษาเห็นว่าคำนิยามในกฎหมายอาญาคำว่า “อาวุธ” นั้นควรมองไปถึงวัตถุประสงค์ของผู้ใช้งานที่แท้จริงด้วยว่าเจตนาเพื่อให้นักคลั่งกล่าวไร้สมรรถภาพ ไม่ใช่เพียงแค่พิจารณาว่าบุคคลดังกล่าวได้รับอันตรายสาหัสหรือไม่ ซึ่งคำนิยามยังคงไม่ครอบคลุมไปถึงส่วนที่กล่าวมา จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(5) บัญญัติว่า “‘อาวุธ’ หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น มาตรา 1(5) บัญญัติว่า “‘อาวุธ’ หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธหรือเจตนานำมาใช้เพื่อขัดขวางระบบการทำงานของร่างกายเป็นการชั่วคราวเพื่อทำร้ายผู้อื่น”

3. ปัญหากฎหมายการเปรียบเทียบปรับในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ผู้ศึกษาเห็นว่ากรณีที่มาตรา 74 วรรคสอง ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท และกฎหมายกำหนดโทษปรับไม่เกินแปดแสนบาท อันเป็นโทษปรับสถานเดียว หากนำมาเปรียบเทียบปรับได้จะส่งผลดีต่อศาลที่ทำให้คดีที่มีเพียงโทษปรับสถานเดียวสิ้นสุดลงในชั้นคณะกรรมการเปรียบเทียบไม่ทำให้คดีล้มศาล จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 89 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่ความผิดตามมาตรา 74 วรรคสอง ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้รับแจ้ง ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเป็น มาตรา 89 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้รับแจ้ง ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

4. ปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขในการเรียกร้องค่าเสียหาย เนื่องมาจากตามพระราชบัญญัติวัดอุณหัตถราช พ.ศ. 2535 ผู้ศึกษาเห็นว่ากรณีที่มาตรา 67 พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เงื่อนไขในการเริ่มนับอายุความถึง 3 เงื่อนไขด้วยกัน คือ 1. รู้ถึงความเสียหาย 2. รู้ถึงความเป็นวัดอุณหัตถราช 3. รู้ถึงตัวผู้ต้องชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เป็นการสร้างภาระแก่ผู้เสียหายเนื่องจากผู้เสียหายโดยส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เรื่องสารเคมีเป็นการสร้างความยุ่งยากแก่ผู้เสียหายในการใช้สิทธิเรียกร้อง จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม พระราชบัญญัติวัดอุณหัตถราช พ.ศ. 2535 มาตรา 67 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่วัดอุณหัตถราชตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอันขาดอายุความเมื่อพ้นสามปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการเสียหายความเป็นวัดอุณหัตถราชและผู้พึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเป็นโดยแก้ไขเป็น มาตรา 67 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่วัดอุณหัตถราชตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอันขาดอายุความเมื่อพ้นสามปีนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการเสียหายและผู้พึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน”

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. 2553 คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วย การดำเนินคดีในชั้นก่อนการพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินต์ติ้ง.
ต่อพงศ์ กิตติยานุพงศ์. 2565. ทฤษฎีสิทธิขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
อำนาจ วงศ์บัณฑิต. 2562. กฎหมายสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

เอกสารอื่นๆ

นพมาศ สุนทรเจริญนนท์. สเปรย์พริก?..สเปรย์พริกไทย?.. Pepper spray? อะไรกันแน่

[Online]. Available URL, // <https://pharmacy.mahidol.ac.th/knowledge/files/0204.Pdf>. 2557.

(กรกฎาคม, 30).

สุทธิดา จำรัส. “อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี : บริบทการเรียนการสอนเคมีที่สะท้อนธรรมชาติของวิทยาศาสตร์.”

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สิงหาคม 2560. หน้า 463-436.

สำนักคณะกรรมการกฤษฎีกา. “กฎหมายไทย เล่ม 50 อาวุธ.” [Online]. Available URL, //

<https://www.krisdika.go.th/data/ebook/thailaw/thailaw50.pdf>. 2561. (สิงหาคม, 12).

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 28.

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัดอุณหัตถราช พ.ศ. 2556.

กฎหมายต่างประเทศ

Weapons Act 1999.

Weapons Regulations 1999, Section 3.